

Èse de două ori în septemana: **Joi-a** și **Dominec'a**; era candu va pretinde importantia materielor, va esi de trei sêu de patru ori în septemana.

Pretiuul de prenumeratiune,
pentru Anstria:

pe anu întregu 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu 4 fl. v. a.
„ patraru 2 fl. v. a.
pentru Romania și strainatate:
„ anu întregu 12 fl. v. a.
„ diumetate de anu 6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de a dreptulu la Redactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresă si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sêu speditura; câte vor fi nefrancate, nuse vor primi, era cele anonime nu se vor publica

Pentru **anuncie** si alte comunicatiuni d'interesu privatu — se raspunde câte 7 cr. pe linia; repetirile se facu cu pretiu scadutu. Pretiuul timbrului câte 30 cr. pentru una data se anticipa.

Budapesta in 4/16 iunie 1875.

Alegerile, si programele, si agitatiunile — cu multimea de candidati, acestea sunt cari astadi absorbu interesulu — svelorloru mai nalte, alu diaristiceii si alu publiculu, la noi in Ungaria.

Noi credeamu, că — în această privintia, facia de alegetorii nostri, atâtu cei din părțile Transilvanice, câtu și cei din cele ungarice și banatice, atâtu cei în majoritate, câtu și cei în minoritate prin cercuri, ni-am facutu detorint'a, am spus — și în generale și în speciale, cece au fost de spus. Se vede că — ne-am insielatu.

Din mai multe părți ni se facu descoperiri și provocatiuni, cari în pucine cuvinte, vor sê dica — eca cam acest'a:

„Poporulu de rondu este negritu totalminte, bietii alegetorii romani — cei multi, se insiela și trada — parte mai mare de chiar cărturarii lor, în celu mai vicleanu și infame modu.“

„Informatiuni, lumina adeverata nu li se fae nici dintr'o parte; indemnu în careva secura directiune nu li se dă, și deca ici-coliă se pune vr'unulu, sêu vr'o insocire de ei în miscare, sê sciti că o face — spre amagirea și vinderea multimei!“

„Omenii, intru alu căroru semtiu de onôre si de interesu nationale puru — pana mai ieri credeamu cu taria, astadi îi vedemu speculandu, pe cont'a causei poporului!“

„Toti căti au pornitu a lucră, au pornitu cu mintiu'n'a; și cei căti-va luciferi ce alta data ni dau directiunea, au apusu, au disparuiu de pre orizonte! „Nôpte, nôpte negra!“ Èr intru întunereculu ei „spiritele necurate,“ cari pana aci se temeau a-si redică capulu — unele cu masca, unele fora masca — și-jôca orgiele, spre bucur'a și risulu strainului!“

„Politi'e a corumpetoria și demoralisatôria a dloru de 8 ani la putere, astadi si-areta flôrea si mane si-va aduce rodulu celu doritu!“

„Vorbiti, strigati, luminati deci — astfelu, ca multimea, ca poporulu de rondu sê ve auda și pricepa; căci deca acest'a nu se va desteptă și orientă și pune în miscare spre bine, apoi — pace de caus'a nôstra; rusinea și nôptea ne va coplesi; epoc'a este perduta pentru noi!“

Intr'adeveru, deca vom crede reporturiloru ce ni se tramisera — buna ôra din Fagetu, Bocsia, Oravitia, Becicarcu-lu-micu, Sarcea în Torontalu, s. alt. apoi trebuie sê reconosemu că — complit'a sentintia ce se pronuncia asupra inteligintiei poporului — nu este fora temei!

Am ajunsu în unele părți cu această inteligintia a nôstra, pre carea noi ni-am întemeiatu viitoriulu nationale, pana acolo, în câtu nici nu mai cutesa a se numi „nationale“ și a se tiené de program'a nationale, ci — merge oblu în taber'a straina, unde i se promite mai multa consideraro a intereselor parteculari!

Am ajunsu érași în alte părți — acolo, de inteligintia, suflutulu poporului, abia astépta sê constate, cumca — n'are, că — nu i s'a ivitu sê i se inchine — nici unu candidatu nationale, și apoi sê apuca iute a candidă strainu sêu renegatu și a i tramite deputatiuni, ca sê-lu invite, a se îndurá de cercu, adeca — sciti, de guresii cerculu!!

În astfelu de imprejurări — firesce că ar fi pecatu, a ni mai face calcululu cu astfelu de inteligintii!

Dar observâmu, că — totu dupa datele ce noi avemu la mana, acei inteligintii nationale — nu sunt nici unicii, nici cei mai buni, ci sunt — între imprejurările de astadi, cei ce se tienu mai ai naibei, mai isteti și curagiosi; în realitate însă, sunt cei ce au apucatu a se molipsi, a comolă și strică mai antaiu dupa înflinut'a necuratulu spiritulu domnitoriu în

tiéra. Este pré naturalu, că suflutele cele bune și curate, facia de această netrebnicia și obrăznicia — trebuie sê se retraga cu sfiêla, pentru ca sê nu se mocirlésa — pre d'o parte, èr pre d'alt'a, pentru ca sê se afle, aléga și organizadie între sine. Suntemu convinsi însă, că — moral'a nationale n'a peritu în simulu poporulu, și că ea curendu se va gasi și afirmă cu puterea și valôrea ce dă consciint'a cea demna și curata a ei. Din părțile Aradului, ba pana și ale Satumarelui, (pana acum în aduncu somnu aprofundatu,) precum aréta depesi'a mai de la vale, și precum nu vom lipsi a publică câtu mai curendu și alte, ni se tramisera dovédi, ce în celu mai potericu modu sunt calificate de a ni redică sperant'a și increderea în cărturarii poporului nostru!

Este tristu, forte tristu, că aparițiunile mai susu amintite, toamai astadi esu la lumina, candu — dupa lego, aspectelo și chiar posibilitatea de invingere — sunt mai mari, ca ori candu alta data!

În nrulu viitoriulu vomu insiră cercurile, în cari elementulu romanu, deca ar pasi resolutu, în solidaritate și cu întieleptiune, pe langa tôte jâfuirile ce îi-au facutu domnii în listele electorali, totu ar poté sê scôta deputati nationale. Asta data fiindu că ni se cere, éta ne adresâmu de adreptulu poporului nostru și i spunemu, care este semburele, essenti'a programei, sêu a postulateloru nationale, intru interesulu causei nôstre patriotece-nationale, de la care unu romanu, și anume unu alegetoriu romanu de omenia, nu i este, nu i poté fi iertatu a se abate, pra cari nu i este, nu i poté fi iertatu a se abate sau vedea la candidatură și alegerea de deputatu.

Noi pretindemu, că tiér'a Ungurésca este tocmai asiă patri'a nôstra, casî a Magiariloru;

Noi pretindemu că această patria comuna nu se poté ferici, nu-si poté asecură viitoriulu, deca nu se va îngriji ca popôrale ei tôte de oportiva sê se bucare de tôte drepturile și bunetatile sêu favorurile vietii publice, ca toti de o potiva sê se pôta desvoltă și perfectionă — în tóta privint'a.

Spre scopulu acest'a noi pretindemu, că legelatiunea și stepanirea — nu numai sê nu împarta nedreptu sarcinele, și sê nu le faca pré grele pentru poporu, ci — pentru tôte poporale sê faca drepturi asemenea și tuturor popôralorn sê dde în asemenea mesura medilôcele sêu ajutoarele de lipsa pentru scôtele și cultur'a loru notionale.

Adeca — Romanulu cere: ca sê se consideratu de cetatianu, èr nu sclavu în patri'a comuna; sê se crutiatu, èr nu maltratatu de domni; — scôtele lui și limb'a lui, și fiii lui cei califcatti sê se luati în considerat iune din partea statulu, în tocmai casî scôtele, limb'a și fiii poporulu magiaru. Și tôte acestea în fapta èr nu totu în vorbe gôle!

Astfelu sê i se dde și Romanulu cauza fundata, pentru carea sê-si iubésca și stime și — apere patri'a Ungurésca — de ori-ce perichu, din ori-care parte ar veni acel'a.

Eca asiă; atât'a e, ce deca unu candidatu n'ar primi sê cêra, sê cêra cu vóce nalta, sê cêra ne'ncetatu la Dieta, și sê apere facia de guvernii si de parti'a sa, — apoi acelu candidatu nu merita unu votu romanu, și care alegetoriu romanu si-ar alege deputatu pentru Dieta fora astfelu de programa, acel'a — elu însusi si-a subscrisu netrebnic'a și chiar mórtea nationale! —

TELEGRAMA:

Redactiunei dela „Albina“ în Buda p. a.

Data S e i n i, 16/6 1875; 11 ôre 15 m.
sosita „ „ 11 ôre 40 m.

„Conferint'a Romaniloru Satumarenii s'a intrunitu ieri aici, în nru de 65 membri, însufletiti pentru cauza, și sub-

scrisera solidaritatea nationale, candidandu — pre Vulcanu la Carei, pre Stanu la Mediesiu, pre Iosifu Popu la Baia-mare. Selagianu; Marchesiu.

(Bravo! Satumareniloru; e sê timpulu o data. —)

Budapesta, in 2/14 iunie 1875.

„Din dia în dia se sporescu vaierările pentru acele scandalôse pressiuni, pre cari le essecuta guvernulu și organele sale în diferitele cercuri electorali. Registrâmu mai multe casuri, cari facu marturia, că dlu min. de interne nu-si tiene de lucru necompatibile cu puse-tiunea sa, ca sê recomande pre unii candidati ai sei în spriginirea supremiloru comiti sêu a altoru ômeni de influint'a, apoi prin acest'i sê faca presiune asupra acelor alegetori, cari se temu de guvernulu, sêu astépta sê câscige ceva de la elu.“

„Celu mai brutale essemplu de abusu de putere dede pana acum *Supremulu capitaniu alu Fagarasiului*. Nu dicemu că procederea acestui domnu nu coresponde dorintiei secrete a animei dlui min. de interne, totusi nu cutesâmu sê credemu, ca această presiune oficiale, acestui rusinosu atentatu în contra libertatii cetatienesci, în această forma grosolana, precum se inscenă ea de respectivulu supremu capitaniu, sê fie emanatu de adreptulu din mandatulu dlui min. de interne.“

Astfelu „Közérdek“ de ieri, domineca, si-pronuncia indignatiunea si sentintia condamnatória asupra „actulu dictatorialu“ alu dlui supr. Capitaniu Boér, pasi'a magiaru din Fagarasiu, despre acelu actu, de care amintiramu și noi în nrulu trecut, și prin carele — passivisti cu passivitatea se proscru formalmente, demandandu-se arestarea lor, oriunde s'ar ivi ei ca sê-si esplice program'a; și — peste totu, prin care, ori ce adunări și informatiuni electorali, se punu sub cea mai rigurosa priveghiare politiale!

Frumôsa libertate constitutionale, bagasi-o-ar în ochi, cei-co au inventat'o spre amagirea lumei și necasulu ômeniloru de omenia! —

Eca cum totu „Közérdek“ si-nchoia sentintia asupra actulu amentitu:

„Atât'a, astadi totu omulu cu minte scia că — nu va fi bine, a merge de candidatu în părțile Fagarasiului, decâtu dóra provediutu cu „salvum conductus“ din partea dlui min. Tisza, adeca „mameluk“ alu acestui'a! . . .“

„Dar — deca o data este ca sê fimu guvernati prin „ukaze“ în această fericita era a liberalismulu, apoi — crutiati pre ômenii de omenia celu pucinu, publicandu în fôia oficiale cercurile, unde s'au facutu dispositiuni asemenea celoru din Fagarasiu!“ —

Intr'aceea și nóa ni se serfe din mai multe părți, dar specialminte din cerculu Chisineului, comitatulu Aradului, cumcâ intr'adeveru domnii de la putere pasiescu pe facia, sfortiandu pre alegetori pentru un'a sêu alt'a persôna a guvernulu; asiă dlu vice-comite Tabajdy sê fie adunatu pre notarii și juidii comunali, și intro amenintări cu suspindero si cassare sê li fie demandatu, ca — ori-cum vor face, sê aléga deputatu pre baronulu Báhidy!

Acastă pasire, dupa §. 96 alu legii electorali, este o criminalitate care se pedepsece cu siesse luni închisóre sêu 1000 fl. glôba, și cu perderea dreptulu de alegere pe trei ani; deci — noi atragemu ingrigirea guvernulu asupra acestei criminalitati, fiindu creditori,

că naltulu guvernulu nu va voi sê se faca partasiu la această crima — prin connivint'a sa!

Noi repetimu, că — am decisu a fi activi la aceste alegeri, pentru d'a pune la proba onorabilitatea și seriozitatea guvernulu și a organelor sale facia de legea, pre care noi o considerâmu de santa; dar — firesce, că deca guvernulu si cu functionarii si parti'a va sê se puna, precum vedemu că începura printre Romani, a calcă în picioré legea si a-si bate jocu de ea, ei — atunci vom dice: nici acestoru ômeni nemic'a nu li e santu; și acesti ômeni tôte le facu — spre demoralisarea poporulu; — fugi deci poporule de ei, de Diet'a loru! Fă-ti cruce de comed'a loru de alegere, de constitutiunea lor, de libertatea lor, — ca de bata-lu crucea!!

Domnii de la putere — astadi facu cea din urma productiune în moralitatea loru publica — facia de lege si de noi.

Eta cum „Egy. és M. Ujs.“ prin condeiu magiaru, în fruntea nrulu 63 descrie această productiune:

„Guvernulu officiosu astadi se semte pre bine; este acuma lumea d'alba a vermiloru! Murdar'a se latiesce, mucediél'a inverdiesce pretotendenia, și — opiniunea publica chiauna imprejurulu acelu guvernulu, care si-a întemeiatu sistem'a politica pre memorala și pre eluderea drepturiloru!“

Noi — nu potemu sê rostimu o sentintia mai aspra; nici n'ar cumpeni vócea nôstra mai multa — vócea conationaliloru.

Nôa legea ni e santa, pana candu nu o vom vedé dripita sub piciorulu barbaru alu aceluia ce a facut'o; èr de aci încoliă — vom set inca mai bine, că — ce vom avé sê tienemu și despre legile si legelatorii nostri! —

Budapesta, in 1/13 iunie n. 1875.

Mai alta-ieri primiramu prin medilocire amica, de la persôna pré increditua din Paris — descoperiri de cea mai mare insemnetate, cu privintia la „constelatiunile din momentu si în celu mai d'aprope viitoriu, în privint'a pâcii și ordinii în Europa,“ dar — specialminte „despre natur'a incurcaturiloru din trecutulu celu mai recente,“ adeca — sciti a acelor incurcature, prin cari — intr'adeveru se credea că are sê se tulbure pacea si ordinea în Europa — „mai nainte de timpu.“

Multe din revelatiunile ce ni se facu — atâtu sunt de nôue si de delicate, încâtu — nu potemu luá asupra-ni responsabilitatea publicarei lor — pe data si oblu, ci trebuie sê asteptâmu unu potrivitu timpu, o buna ocaziune. —

Onorabilulu publicu alu nostru — nu poté sê nu-si aduca aminte de pre timpulu resbelulu franco-germanu, cum „Albina“ pururiá avea cele mai bune, mai genuine și rapedi informatiuni, despre intemplaminte și directiuni; dovéda destula, că — connessiunile nôstre — au fost promte și solide. D'apoi că — mai nu-mai prin aceste connessiuni ne mai sustienemu și ni mai potemu pastră întrege sperantiele nôstre într'unu viitoriu mai bunu, mai demnu de omenime, de unu poporu de omenia! Revelatiunile nôstre din Paris, la calcâniu ni amintescu ca de proba a realitateri cuprinsulu lor, — unu articlu de dilele trecute din „Patrie,“ carele — precum tocmai cetimu și într'o fôia din Viena, dupa indegetatiunile unui barbatu de statu, cu se mice — bine informatu, vine a face sê resufle câte-va episoade din discursulu întretienutu de ambii Imperati, Alissandru și

Vilemu, la intelnirea lor de curendu in Berlinu. Noi — prin atingerea acestui articlu voim sè intruducemu pre onorabilitii nostri cetitori in celea-ce astadi aflam oportune de a le publicã din revelatiunile ce ni se tramisera din Paris.

Barbatulu de statu, ce vorbesce in „Patrie“ din Parisu, incredintãdia, cã ambii mari Imperati sunt de acordu, cumca „Francia de astadi, prin slabitiunile sèu patim'a unoror barbati din fruntea sa, prin nestabilitatea institutiunilor sale, prin tendintie demagogice, turbulenti, ce se manifesta fòrte tare pana susu in adunarea nationale, — in fine prin caracterulu usioru esplodatoriu si esecivulu alu poporatiunei sale, — insufla si trebeue sè insufla pururiã ingrigiri — elementelor conservative din Europa si anume vecinilor, si intre acestiã specialminte Germaniei, de unde sè trebeue ne'ncetatu observata — asia dicendu pururiã cu man'a la arma. Totusi — de provocari si atacuri in contra ei — nu pòte sè fie vorba; ma Imperatulu Russiei sè fie constatatu, èr Imp. Vilemu sè fie aprobatu, cã — „Unei poteri ca Francia — necesarminte trebeue concesu loculu competinte in svatulu poteriloru europene, trebeue concesu — sè pentru ca, sè-si sature ambitiunea si sè-si stempere emulatiunea! Adeca — sub conditiunea, ca sè incete d'a fi unu elementu de amenintiare pentru pacea Europei conservative!“

In totu casulu, ambii Imperati sè fie aflatu, cã — trebeue asteptatu rezultulu viitoriloru alegeri in Francia, cari adeca au sè dèe dovèda, dèca Francia se scie stepani, dèca elementele de calmu, de ordine si pace si desvoltare liniscita — sunt superiori dejã, si potu dã garant'ã receruta pentru molcomirea spiriteloru din „Europa conservativa.“

In fine Imperatulu Vilemu sè se fie pronuniatu si despre Alsatia si Lorena, provinciorele rapite dela Francia, in timpulu desastreloru ei, si — sè se fie pronuniatu cam in acestu intielesu — fòrte-fòrte semnificativu:

„Acumanda sa si timpanu Jungu timpu pacea, Germania nu va restituì provinciele Franciei nici de cum; cãci acelea i jacu Imperatulu pre apròpe de anima; dar — potu sè intrevina intemplãminte „aventuriuse“, cari sè faca posibili si chiar necesari cevasi compensatiuni, si atunci — „Germania va aretã cã — la ce feliu de sacrificia este ea gat'a intru interesulu paciã Europei!“

Acèsta espectoratiune admite felurite interperatiuni; ea admite a nume interpretatiunea, cã — la unu casu de nevoia, Germania ar fi gat'a face cele mai grele concesiuni Russiei, pentru de a-si asecurã interesele si poterea la Rinu, dar ea admite prin modulu legaturei periodeloru sale, si interpretatiunea cã: — „Germania, in casu de compensatiuni pentru sine spre Oriinte si Mediadi, pòte sè restituì Franciei, intru interesulu asecurãrii paciã si conservatismulu in Europa, nu numai Alsatia si Lorena, ci — inoã sè-i cèda si mai multu; Cu unu conventu: nu eschide o combinatiune, de a'se impacã cu Francia pe cont'a Austro-Ungariei nòstre, acea combinatiune, de carea noi, pentru ticalòsa politica a dlui Andrassy, inoã de puru timpulu resbelulu franco-germanu, pururiã ne-am temutu si nu incetãm a ne teme!

Dar ori cum sè fie, espectoratiunea nu e calificata d'a molcomi spiritele celoru astadi la potere in Austro-Ungaria; cãci — in favorea lor nu se potè splicã defelii!

Destulu cã, dialogulu, schimbarea de pareri intre ambii mari Imperati, se vede a corespunde imprejurãrilor; cãci — mai antaiu de tòte sciutu este, cã si in parlamentulu Angliei a fost vorba despre redicarea Franciei la rangulu ce i compete in areopagulu Europei; èr — mai vertos, cãci — numai astfelu de combinatiuni sunt in stare a desnodã rationalminte enigm'a cea mare, cum de Gambetta celu infocatu si essaltatu, dinpreuna cu amicii sei, de o data devenira atãtu de calmi, solidi, moderati, apròpe

conservativi, multu mai apròpe, mai intimi lui Thiers, decãtu celoru din stang'a! Da; cãci patriotismulu acestoru ómeni coplescesce si apròpe tòte, si — problem'a loru astadi e, a redicã pre Francia loru adorata — in fruntea, la culmea statelor europene, de se va potè — pre cale pacifica, prin fòrtiele spiritali, tocmã precum ea mai nainte a fost redicata la acelasu locu prin sabia si focu!

Ei, si acum mergemu unu pasu mai afundu in cestiune, servindu-ne de chei'a ce ni-o dede stimabilulu nostru din Paris.

„Tòte poterile mari din Europa — au causa d'a invidiã, d'a se superã pe Francia; cãci ea pre tòte le-a cuceritu si facutu óresi-cum tributarie siesi; — si chiar astadi, dupa perderi — in ómeni, in teritoriu, in bani si in nimbu, cum abiã mai este esemplu in istoria, Francia stã imposante in faci'a Europei si — desvoltarea ei normale succesive — imple pre toti cei poterici, de ingrigiri si temeri!“

„Si cu tòte acestea, svaturile Imperatoriloru totu acolo esu, cã — trebeue crutiata cu scrupulositate, — trebeue sè se acòrde de buna voia primatulu in consiliulu europènu; — numai sè dèe garant'ã, cã — va sustiené pacea si va respectã ordinea cea vechia, conservativa, monarchica!“

Ce va sè dica acèst'a?

Epistol'a nòstra din Paris ni spune cã este arcanulu dlui Thiers; acesta a aretatu Imperatorulu celoru mari si poterici — cu istor'ã si cu fisiologi'a in mana, cumca — natiunea franceza, chiar sparta si trantita la pamentu, are poterea d'a surpã tòte trónurile si d'a schimbã tòta ordinea sociala in Europa si — pòte in lume! Adeca: numai si numai elementulu francezu dintre tòte popòrale, are astadi capacitatea d'a inscendã revolutiunea universale; numai acèst'a petrunsu firea si slabitiunile monarchieloru si ale Tronuriloru, numai elu are mii de fii in posesiunea secreteloru classeloru mai nalte in societate, si — totu d'o data si curagiulu si resolutiunea, d'a sparge lutiunea vechia, pentru d'asi restuina asupra celoru-ce l'au apucatu si trantitu pre elu dela naltimea sa in chorulu lumii vechie!

Si — dèca acì este adevèru, cãtu de pucinu adevèru, atunci — nu ne mirãm, cã — dejã in consciint'ã astui adevèru, Tronurile — acusi unulu, acusi altulu se lègana si cutremura; nu ne mirãm cã — Bismark si Andrassy si Gortschakow pe intredate vinu a desminti essistint'ã, posibilitatea intentiunei d'a atacã si nimici pre Francia!

„Nu se va mai incercã Germania, mæcar o suta de Bismark si Molike sè aibe, a tranti si jafuì inoã una data pre Francia, vi stau bunu.“ Astfelu incheia amiculu nostru, èr noi adaugemu:

Intr'adeveru, dreptu are Kossuth si cei multi de o parere cu elu, cã — Potentatiã se imbracisiedia, pre candu sub piciorale loru amenintia a prorumpe celu mai periculosu Vulcanu si a acoperi cu unde lavei sale — lumea intrèga.

Atãt'a pentru asta data. —

Budapèsta, in 4/16 iuniu 1875.

Scirile mai nòve din strainetate — afora de un'a, abia merita amintire, èr cea un'a intr'adeveru este interesante si — dejã a electrisatu tòte spiritele sfereloru politice.

„Principele Bismark — va fi concedionatu pre timpu nedeterminatu, — elu va fi delaturatu intr'unu modu frumosu, — elu va fi datu sacrificiu neliscirei publice in Europa!“

„Dar — bètranulu Vilemu si-reserva, a-i fòlosi svaturile — firesce ori candu va avè trebuintia de ele.“

Astfelu suna de vr'o 5 — 6 dile depesiele din Berlinu, pre cari la inceputu abiã le crediã cineva; astadi le intarescu seiri mai positive si incepte a le crede si — interpretã fie-cine, dupa gustulu, priceperea, dorint'ã sa.

Dar — de locu sum se ivi faim'a, multi si adausera coditi'a, cã — dèca se duce stepanulu, apoi trebeue sè mèrga si mantau'a cu elu; adeca sciti — Andrassy. Si — intr'adeveru, o depesia de ieri din Viena ni spune, cã

dlu c. Andrassy, marele diplomatu, merge pe trei luni in concodiul la — Perbes! — Inceputulu e bunu.

Cu unu feliu de bucuria ni spunu foile domniloru, cumca intr'adeveru diplomatiei austro-magiare a succesu a induplecã pre ministerulu din Buresci, ca sè faca a nu intrã in vietia nòu'a tarifa vamale, la 1. iuliu; astfelu usurandu incheierea conventiunei comerciale intre ambele state, intru favorulu Austro-Ungariei. Cum diseram, organele domniloru bucina acèst'a de mare triumfu. —

Dieta Croatiei si Slavoniei se inchise ieri prin Rescriptu regiu, prin carele se lauda tien ut'a si activitatea legelativa a domniloru deputati. — A si fost de lipsa laud'a, cãci estrem'a stanga cu M a k a n e è in frunte in dilelele ei mai din urma a atacat'o si blamat'o de mòrte! —

S'a latitu dilele trecute faim'a, cã ESa, metropolitulu V a n c e a ar fi convocatu la Blasiu o conferintia a activistiloru nostri, pentru scopulu d'a paralisa pasivitãtea, decretata in Sibiu. „Nemz. Hirle.“ grabã d'o publicã in colònele sale. Acum vine „P. N a p l ó“ si o desmintiesce si desmintend'o pronunzia despre metropolitii nostri urmatòriã sentintia:

„Cu intristare trebeue sè constatãm, cã influint'ã ambiloru metropoliti romani de astadi este forte marginita. Isolare loru s'a nascutu prin tientiã loru resoluta si fora energã. Archiepiscopii si-au riscatu influint'ã in causele nationale prin timiditatea si siovairea lor!“

Intru acèsta critica si nemultiamire a contrariloru, noi vedemu cea mai mare lauda a parintiloru Archiepiscopi si Metropolitii ai nostri.

Capii bisericeii lui Christosu, reprezentantii si aperatorii moralei crestinesce, nu potu avè role de actori si factori in — S o d o m a si G e m o r r h a m o d e r n a ! —

Nota bene! Despre miscamintele electorali la noi, despre adunãri si candidãri nationale, primiramu mai multe raporturi imbucurãtoare, pre cari — le vom publicã in nrulu viitoriu. —

Èta dilele de alegere,

pentru cãte cercuri dejã sunt ele despte:

- La 1. iuliu n. se va alege, in Budapèsta, apoi in comitatele Solului, Solnoculu-interiore, Abauiulu, Posionulu, Borsiodulu, Siepronulu, Gomorulu, Ciadadulu, in scaunele Ciuculu si Odorheulu, in Dobrenu, Theresiopole. Gherla si Giula-Bichisiulu.
- La 2. iuliu: in urble Jászberin si Salmaru.
- La 3. iuliu: in Clusiu si comitatulu Neogradulu.
- La 4. iuliu: in comitatele — Pestei si Baraniei, apoi in urble Macãu si Elisabetopole.
- La 5. iuliu: in Temisòra, H. M. Vásárhely si Turda; apoi in comitatele: Aradulu, Suboticiulu, Albei-de-diosu, Ligeti, Turdei, Ungulu, Iaurinulu, Tolnei, Ugocsi, si in districtulu Bistritiei.
- La 6. iuliu: in Segedinu, apoi in comitatulu Marmatiu.
- La 7. iuliu: in Oradea-mare, Siepronu si in comitatulu Dobocci.
- La 8. iuliu: in comitatele — Torontalulu, Temesiuulu si Arcei.
- La 9. iuliu: in Nasedu si Trei-scaune.

Budapèsta, in 3/15 iuniu 1875.

Dupa tòte esperiintiele de pana acuma dia partea domniloru magiari si a partiteloru lor, pre cum am mai disu, repetimu si acuma, aflandu ne in faci'a alegeriloru dietali, cã — cea mai periculòsa si totu de odata in modu drasticu, violente vatematoria, ni se arèta partit'a fusionata, guverniala, carea crede a-si potè ascunde cutesarea órba sub masc'a de — „liberale.“ Liberale n'am aflat'o de candu e, chiar in nem'ca, dar am aflat'o — „liberale de ori ce consideratiuni!“

De aceea noi, pe temeulu acestoru triste esperiintie am disu, cã — unde alegatorii nu potu avè de feliu aspecte d'a alege deputatu nationale, acolo — ori sè nu alege de feliu, ori dèca voru a alege, sè alege cu opoziitiunea stangei sèu a dreptei!

Despre opoziitiunea stangei scimu cã tiene la principia — de si nu romane nationali, dar celu pucinu poporali, doresce usurarea sarcineloru si largirea drepturiloru poporulu peste totu, prin ce poporulu peste totu, si asiã si alu nostru ar càscigã multu.

Partit'a opoziitiunei din dròpt'a, desi n'are programa mai liberala, dar are — mai sincera si mai solida, decãtu a guvernulu de

astadi. Acea partita tocmã publicandu program'a unui organu „Kelet Népe,“ ce cu diu'a de astadi intra in vietia, intru acel'a si-precisiedia tendintia si scopulu politieu astfelu:

„Pe terenulu finantiale — economisare, pe terenulu administratiunei publice — ordine si disciplina, pe terenulu sociale — restaurarea moralei sociali, — acestiã sunt articlii fundamentali ai credentulu nostru politicu.“

Va se dica: acèsta partita a baronelu Sennyey — celu pucinu reconòce cã in tièra lipsesce — econom'ã, lipsesce ordinea si disciplina, in societatea publica lipsesce moral'a, si cã trebeue intruduse; pre candu cei de la potère, si anume dlui Tizza, capulu lor — numai un'a afla cã lipsesce, „asprimã,“ man'a de feru,“ facia de nationalitati.

Am aretatu si sustienemu, cã acesti ómeni, astadi la potère, nu voru a scì de lipse si necesari, si nedreptãri, ca sè ni le vindece, ei — afla lucrul antipatriotecu, criminalu, condamnabile, cã — totu strigãm si ne vaierãm si asiã dara in locu de vindecarea reulu ei ne amenintia cu punerea pumulu in gura, ca sè nu ne mai plangemu si vaierãm.

Ast'a este diferint'ã intre partitele magiare. —

Budapèsta, in 3/15 iuniu 1875

Asiã dara MSa, Imperatulu si Regele Austro-Ungariei, ieri primi in audiintia pregratiòsa deputatiunea strainiloru si a celoru ce s'au insocitu lor in Bucovina si ascultã prèumilit'ã rogare a strainiloru si a celoru-ce s'au insocitu lor, ca MSa sè se indure a cercetã acea tierutia romana, devenita prèd'a strainiloru, pentru ca sè assiste si incoronodie cu prè naltulu nimbu a Tronulu solenitate seculara, ce au arangiatu strainii si cu uneltele lor, in contra poporatiunei genuine stravechie a tierii.

MSa, precum se vede, va fi sentitu neconvenint'ã cererei, dar — si pericolositatea rogatiuniloru; destulu cã respunsulu prè naltu a fost, cumca asta data lipsesce medilòcele pentru o astfelu de caletoria, dar — la altu anu se va face!

Respectulu nu ni permite a supune la critica prè nalt'a Resolutiune, si asiã ne multiamu a ni esprime recunoscint'ã cã MSa, sub ori ce forma, mæcar cãtu de nedumerita, refusã a intreprinde unu actu, vatematoriu unui poporu prè credintiosu, si prin acèst'a èr dovedl'o data, cã semte si pricepe drepturi si consideratiuni pre cari consiliarii sei de la potere de felu nu le semtu si nu le pricepu. In fine totu se adeveresce, cã Monarchulu calculèdia la mai lungu timpu de domnia, decãtu acei'a, cari astadi — in locu sè guvernèdie, maltratèdia tiererele si popòrale! —

Budapèsta in 2/14 iuniu 1875.

Dalmatia, cea de curendu onorata si fericita prin vedut'a MSale, care vadiuta sè fie constatatu statulu apròpe 600.000 de florini, intru ale cãrei parti prè nalt'a gratia — 40 de dile, diu'a si nòptea semenã — pace si mangaiere si incedere — in susu si in diosu, Dalmatia ferbe, Dalmatia este neodihnitã, pacea ei este eguduita din temelie!

Asiã ni vorbesu cu foile din Viena, si ni vorbescu — dupa mai multe inascintiãri telegrafice din Sebenico, din Milna, Metkovic si insul'a Brazza unde intre Slavi in Italiani sè se fie intemplatu frecãri, demonstratiuni, ba chiar conflicte — pan' la petri si — cutitu; èr cu poterea de statu intrevenitòria, sè se fie schimbatu multe glòntie!

Mai antaiu in Sebenico, poporulu slavu sè fie facutu o demonstratiune infricosiatã dlui Baiomontì, italianissimulu primariu de Ragusa si senatore imperiale, apoi d'aci sè fie mersu parol'a pentru demonstratiuni mai de parte.

Atacurile sunt indreptate in contra Italianiloru, dar — nu ca Italiani, ci ca aderinti partesanii ai politice austro-magiare de astadi, ucieditorie poporulu slavu!

Èste admirabile acèsta politica de astadi a Italianiloru austro-magiari; este castã d-loru magiari, nesuferita pentru poporulu slavu in majoritate. Italianii, nationali din crescetu pon' la calcanu, — mai ieri contrari de mòrte ai nemtiloru din Viena, de candu cu dualismulu, de o data se introvaresira cu nemtii si cu magiarii, si ajutara pre acestiã intru a apesã si impliã pro slavi. Firesce,

pentru Italiani, atât în *Dalmatia*, cât și în *Istria*, în *Triest* și *Fiume*, întărirea *Slavismului* ar putea fi o dăună și pedecă pentru viitor; de întărirea magiarismului în acele părți — nu se teme de felul; și de aceea, pentru câte-va favoruri în bani și în influență prin posturi etc. bucurându-se din toate puterile se fac — așa dicându-și călii germanilor din Viena și a magiarilor din Budapesta, după sunt și urgisiți de morțe înainte poporului slav!

Mai dăile trecute, tocmai din această privință se feceră interpelări și scorne scorne în Diet'a din *Zagabria*, unde opozițiunea națională cu *Macanș* în frunte, cerea întrepunerea serioasă a guvernului croat, pentru încorporarea *Dalmatiei* și atragerea *Fiumei* la *Croatia*, pe temeiul dreptului istoric. D'alta parte italienii în Diet'a *Dalmatiei* din *Zara*, facu câte toate necesari și împedări dezvoltării naționale a populației *Dalmatiei*. De aci urele reciproce; de aci și frotările dese, și anume și aceste din urmă, despre cari se dice, că pot să iec dimensiuni mari și pot să devină periculoase.

Destul că, precând *Macanș* striga în Diet'a din *Zagabria* guvernului croat: să afirme libertatea și neșependința și dreptul țării în *Fiume* și — deca nu pôte elu, apoi lasă să lucre spada lui *Ielaci*! — în același timp — poporul slav dela *Sebenico* etc. stă să apuce de capu pre totii Italianii italianissimi, ce sustienu politică impilatoriă dualistică a nemților și magiarilor!

Eca, astfel neșaturali, sclintite sunt relațiile interne ale poporului din *Austro-Ungaria*; apoi — pre câtu timp sunt acestea așa, indeseertu *Monarchulu* ambli și se usteneșce a pacifică spiritele, a face poporale impilate și nedreptăți ca — să se dea după peru! „*Dorerea, candu nu pôte să răsule prin gura, ea și-fac locu prin peptu ori prin fole*! — așa sună unu proverbiu vechiu, și acest adevăru remane adevăru în veciu, în *Dalmatia* și *Croatia*, în *Banatu* și *Transilvania*. —

Budapesta, în 3/15 iuniu n. 1875.

Dupa cum ni spune o depeșă telegrafică din *București*, sambat'a trecută se adunara membrii santului *Sinodu* episcopescu dimpreună cu ai *Senatului* și ai *Camerei* deputatilor în sal'a de la *Metropolia*, toti cu totii 192, și esecutara alegerea de metropolitu primat alu țării, în loculu de curendu reșosatulu *Nifon*, și alegerea cădiu pe metropolitulu de astadi alu *Moldoviei*, parintele *Calinic Miclescu*, cu majoritate de 106 voturi. —

Aici cu o cale notăm pre întesantea scire, că unele foi din *București* publicara deșă testamentulu reșosatulu metropolitu *Nifon*, prin carele acest a lasă o sumă de 948,000 lei noii, o moșia frumoasă *Leica-noua*, o casa mare, cu venitu frumosu în *București* și alta casa ér în *București* ca de fondu pentru unu *Seminaru* în *București*, în condițiuni foarte favorabilmente combinate, în câtu institutul să se începa câtu mai cur endu cu 40 de elevi internisti, și treptatu totu să se desvôlce și lătieșca. Alta fundatiune asemenea foarte insemnata, din două proprietăți mari, *Chinajna* și *Glava-Cioeului*, a destinat'o și regulat'o ca: **Fondu de instrucțiune și de ajutoria Nifon**, pentru stipendia și ajutoria pe șem'a șeracilor, cu preferința din famili'a sa. — Critic'a cam peste totu sună despre actele reșosatulu, că — de moritu a moritu bine, dar de traitu nu a traitu spre binele publicu! —

Memoradilu este „*actulu testamentariu*“ prin introduciunea sa, carea se începe în modulu usitatu: „*In numele Tatulu etc.*“ apoi aretandu, câtu de multu a decadiutu moralea și religioșitatea și căta necesitate este a se redică ea spre mantuirea nêmulu nostru într'adeveru frumosu! —

Iladia în Carasiu 25 maiu n. 1875.

(*Reflessiuni rectificatori.*) În nrulu 28 alu pretiutei *Albina*, se publică unu articolulu cu datulu din *Iladia*, sub anonimulu de — „*mai multi*“, care sună — între altele, despre pasirea dlui pretore cercualu *Biró*, la alegerea de notariu cercualu în *Socolariu*.

Ore este în lume fôia, carea să fie combatutu și să combata — cu atât'ă zelu și energica și „*Albina*“, ticaloș'a mintiunei și a scorniturilor reutatiôse, — și totuși se afla

ômeni cari tocmai la „*Albina*“ alêrga cu astfelu de marfa, — de buna șema de aceea, că prin pretiulu și demnitatea acestei foi să faca pretiu și demnitate — marfei loru cei fora de nici unu pretiu și demnitate! Și cumca cele cuprinse în acelu articulu, sunt numai mintiuni și scorniture gôle, dovedim cu următôrielle:

Mai antaiu de tôte, — nu acei „*mai multi*“ sunt, cari vr'o data să fie laudatu faptele cele bune ale dlui pretore *Biró*, fapte ce ne-a facutu noua poporului *illadianu*; de ôra-ce ei — pre pucinu s'au ingrigitu de binele poporului, ba dintre ei unii, precum pre aici tóta lumea scie, nu o data s'au facutu lipitorile poporului, cari au suptu sangele biotulu poporu; éra partea mai mare, cu scirea șeu fora scire șervescu de unelte ôrbe, de instrumente la tôte scopurile celor pușini, rafinati.

Deca acei „*mai multi*“ ar fi cotitu legea comunala, și anume §§. 44 și 60, mai departe statutulu comunalu, și anume §. 49, atunci de buna șema că nu veniau la astfelu de absurditate, că să dica cumca „*dlu pretore a datu votu la multi ne-alegetori dupa lege*“; și că *Dlu Biró* a admisu la votu, cum i-a venitu bine, și pre alegatori și pre suplintii loru. D'apoi că acest'a a fost multu mai intru favoroa celor „*mai multi*“, decâtu a multimei poporului; căci deca nu erau acestia, atunci candidatulu celor „*mai multi*“, nu cadea numai cu 5, ci cu 8 voturi, va să dica — inca mai greu!

Deca scriitorii articolulu din nr. 28, ar fi studiatu mai bene legea comunala și anume §§: 52 și 55, atunci nu retaciău a dice, că „*alegere a facutu printro reprezentantia neverificata*.“

Dar să vedeti cum acești „*mai multi*“ (retaciti!) vinu și si dau ei insisi cu capulu de petra, candu dicu, că dlui pretore a amenatu alegerea cu 3 ôre, pentru ca protegiatulu să pôte cortesi. — Dar ôre — potu ei, în faoi'a lumii, cu man'a la anima, ca creștini și ômeni de omenia afirmă, că — celu alesu cu majoritate a facutu măcar numai unu pasu, a adresatu măcar numai unu cuventu cătra a tare reprezentante și alegatori?

Dar — ôre pentru cine a cortesitu famosulu comisariu de securitate *Bordanu*, carele în tôte și la tôte se amesteca, numai la cele bune poporului — nu; — carele cu 4 dăile înainte de alegere a venitu cu mai multe bidiganie de ale sale — șera — ca unu necurat — la *Iladia* și *Socolariu*, provocandu pre reprezentanti cu amenințări, ca să fie cu ei, — cu cei „*mai multi*“, respective cu domni! Ore în diu'a de alegere — cine a adusu la noi, la actulu de alegere, pre susu descrișulu pre ingamfatulu *Miclescu* și pre nesdravenulu *Böll*, forștierulu societății calei ferate, fora ca unulu dintre ei să fie avutu vre unu dreptu la alegere! Ore în diu'a alegerei mai înainte de a ajunge *Dlu pretore* la *Socolariu* — cine se incuă prin chilielle notariatulu cu susnumitii și cu mai alții ca ei, urdiendu la comploturi și planuri necurate în contra dreptății??

Si deca ar avé cine-va să se planga, în contra procedurii dlui *Biró*, acestia am poté fi numai noi, cei-ce am reesiu cu candidatulu nostru; am poté să ne plangemu că *Dlu pretore* a fost pre multu șuferitoriu a foradele giloru vôtore, s'a uitatu pre multu printre degete, a laudatu pre candidatulu voștru, redicandu-lu — cu cale fora cale — pana la ceriu, l'a candidatulu loculu antaiu, fora calificatiune pentru atare preferința și apoi — la cererea voștra a celor „*mai multi*“, a ștersu 3 voturi dintre voturile alesulu nostru!

Deca *Dlu pretore* facea, precum diceau cei „*mai multi*“, adeca calcă legea și dreptatea oblu, — atunci de securu că ei nu-lu faceau „*basia turcescu*“, ci lu-prêmariu! Așa este lumea stricata! — Noi inșă — nu ne plangemu asupra d-lui pretore; căci noi prin consciința și virtutea noastră ni am reșunatu dreptulu. —

Acei „*mai multi*“ dicu mai departe, că *Dlu pretore Biró* ar fi forșiatu de notariu pre unu necalificatu, ce n'are praș'a prescrișă, și așa a facutu — numai pentru interese proprie. La acest'a li respundemu simplu: Unu studinte absolutu, cu 14 luni de prașa, nu poté fi necalificatu, din contra, alesulu e unu teneru conoșutu de — foarte onestu și

intieptu, cu sentiemente nobili patriotice și morali și naționali, de du pa cari suntemu convinsi, că unic'a lui dorința a fost și va fi, a lucră din respoteri pentru înflorirea binelului de comunu.

Domni „*mai multi*“ se plangu amaru pentru nereșisirea scopulu loru: — cum nu?! Noi credemu; dar ne bucurăm, căci — nu o data ne-am convinsu, despre peșatosulu scopu alu loru, spre daun'a și rușinea noastră, a poporului, a multimei!

Aceștea credemu că vor ajunge, ca reflessiuni obiective la scorniturile și mentiunile publicate despre acea alegere; ér deca ni se va cere, apoi totdeună suntemu gata a dovedi și cu date positive — cele ce aduseșramu noi — „*Să mai multi*.“

L. Buteni, în maiu 1875.

(*Instalarea noului protopresbiteru; — Conferința ținută în meritulu candidării de deputatu pentru cerculu Buteniloru.*) Decursulu alegerii, resp. candidării de protopopu pentru tractulu *Buteniloru*, consumate la 10 martiu a. c., l'am descriș în nrulu 18 alu acestuiasi pretiutu diariu. Atunci scrișei sub cautel'a celei mai ștrictie nepartialități; dar și descrierea cea mai obiectiva inca aretă ca cu degetulu preferințiele unui candidatu și nici că se indoia cine-va, cumca noulu *Capu diecesei* și ven. consistoriu peste totu, vor cumpenți și constată pre șioru, că în care dintre candidati se concentra însușirile necesari — în prevalența?

Confirmarea se și dode candidatulu ce prevăliă și acest'a este parintele *Const. Gurbanu*. Acesta confirmare indetuleșce pre deplinu justele dorințe ale majorității tractulu peste totu, și în specie ale opidulu *Buteni*. Indetulirea și bucuri'a generale a multimei probă, că votulu ven. consistoriu corespunde pre deplinu postulatelor credințiosiloru, și de aceea vinu a strigă în numele multimei unu șinceru și energicu — „*să trăieșca* pre demnulu capu alu diecesei și membrii consistoriulu plenariu aradanu!“ Numai pe asta cale, ținendu adeca contu de justele dorințe ale multimei îndreptățite, potu să cășcege animele cetățeniloru cei ce guvernedia și șeseric'a și statulu!

Premiendu aceste, éta trecu la descrierea actulu de instalare.

Diu'a de instalare eră din cele mai șerine, întocmai caș cea de alegere. Se pare că și ceriulu ne îndemna a legă mari șperanție. — Șeseric'a cea șpatioșă a *Buteniloru* eră plina plinută de credințiosi, ba mare multime trebui a ascultă cultulu divinu numai de afora. Anotu aci cu placere, că astadata n'a lipsitu dela șeserica nici unu intieleginte romanu din *Buteni*! Inșemnu acest'a căci se numera între rarități, și din portarea nepasatoriă a intieleginției facia de ceremonie religioșe și de religiune peste totu — urma că poporulu nostru adese nu pre aréta incredere facia de cei ce nu respecta cele șante, și carturarii nu potu intelni în poporu o aderința șincera; căci *Romanulu* este morale și nu poté să adere decâtu celor asemenea șie, ér de cei nereligioși, și apoi de aci șă nemorali, se feresce ca de bata-lu temei'a. Nu potu trece cu vederea nici împrejurarea că participara intieleginți chiar din *Ionopole* și *Aradu*, între cari și *F. Longinu*, celu ce fî închis de ștepanii nostri la *Vatiu*. — Cultulu divinu se esecută conformu prescrișelora tipiculu cu mare pompa. Cantările le esecută corulu eleviloru din locu. Observu inșe, că dnii invetiatori ar trebui să grigêșca de ce-va variațiune, căci cantările li-su pre monotone! —

Actulu de instalare se indepleni sub „*cuminecatoriă*.“ Delegatulu ven. consistoriu eră veteranulu parochu alu *Buteniloru* și ases. consistoriulu *Teodoru Bucatosiu*.

Parintele introduciatoriu se adresă cătra *Dlu Gurbanu* în o alocutiune șcurta, dar mișcatoriă de anime — în celu mai mare gradu. Aci inșemnu numai pucine din cuprinșu-i. Elu începe: „*Eri* — în diu'a lui *Constantinu* și *Elena*, s'auplenitu 30 de ani, decandu în asta casa șanta te ținui în brașie și-ti dedi frumosulu nume de *Constantinu*; și astadi — dupa unu intervalu așa de lungu în vici'a omenêșca, me șemtu ferice, că prevedința a voitu să ajungu a te instală totu aci de *protopresbiteru* alu acestui;“ tractu apoi — dandu-i chiăile be-

șerice și dise: „*Primesce aceste chiăi ca șimbolu alu autorității apostolice, și deschide cu ele ușile acestei șante case din naintea credințiosiloru, ér din naintea celor ce defaima le închide bine; așera acest'a ș. casa de contrarii ei, precum m'am nișuitu și eu a o apêră în decursu de 50 de ani!*“

Aceșă alocutiune mișcă pre totii ascultatorii afundu de multu lacrima u, și aci șeserbatorea se naltă la o inșemnatate, carea culmină în cuvântulu de instalare a nouu intrudusulu d. protteru.

Cuvântarea de introducere a noului protteru avu de tema „*amorea de patriă*.“ Elu șplică că șalvatorele omeniei nu a pronunțiatu fora șerve, că „*profetulu este nereșpectatu în patri'a sa*“, ci acest'a o dise numai în amaratiunea șufletulu șeu, facia de conștatiunii șei cei împotrîți în reutate și necapacitabili și nedisciplinabili dupa invetiaturile de dreptate, amore și egalitate între totii omenii; apoi a și datu adevăratulu intieșeu alu aceste șentintie în alte invetiature, prin cari predică, că „*este tramesu numai cătra oile cele șerdute ale lui Ișrașlu*“, și nu numai „*lacrimă* pentru șesipirea *Ierusalemulu*“, dar nici nu se departă din patri'a sa, ori eatoru perșecutiuni fî șupusu. — De aci îndemnă parintele protteru să urmășu esemplulu mantuitoiriulu și alu celor ce lucră și invetiă ca mantuitoiriulu! Nu potu deci să nu arete aci detorințiele fiiloru cătra patriă, și și ale acesteia cătra fii șei șinceri. Apostof'a apoi în celu mai nimeritu modu pre fii șerfidii ai patriei și ai poporulu, cari în miserabilitatea loru urma conșnabile șasiome: „*Ubi bene, ibi patriă*.“ — În fine — dupa cuvântarea șă șpastorală — promise *Dlu protteru* în faci'a unui publicu alesu și numerosu, că va nișu a dirige tractulu prin șpiritulu blandetiiloru; va alungă șespotismulu, terorismulu și abusușulu și va mantienē legile, disciplin'a și totu rendulu bunu în șeserica. — Închișia multumindu parintelui introduciatoriu și rogandu-lu a aduce la cunoscința *Ilustrulu* capu diecesanu și a ven. consistoriu multumite șale pentru promotiune, așecurandu că va să fie organu fidele alu șuperiorității șale.

Acește șevântări urmara îndelungate ștrigări caldurôșe de „*să viedie multi ani!*“ și cu ast'a se fini șeremonia șesericeșca. —

Dupa șitul din șeserica se dode unu prandiu frugale la cafeneu'a din locu, la care participara peste 50 de șerșone. Aci se șienura multe toaste. Primulu toastu lu-redică *Dlu protteru* pentru *Ilustru*. șă capulu diecesei ca pentru preotulu celu mai mare, creștinulu, naționalistulu și patriotulu celu mai bunu în diecesă. Acestui-a urmara multe altele pentru *Dlu protteru*, etc. Nu potu trece cu tacerea două toaste, unulu adeca alu d-lui advocatu *Ștănescu* din *Aradu*, carele într'unu discursu mediosu, facendu unu istoricu șinopticu alu natiunei noastre, între viue manifestatiuni de șesentire generale, conșjură preuștimea poporulu, ca în c'ntielegere cu intielegința laica și cu poporulu să lucre pre tôte căile legali pentru șperșerarea șeserice și a natiunei noastre; — altulu alu d-lui adv. *Pascuti* din locu, carele cu mare elocința inferă cum se cade — pre vermi și viperelle din șinulu natiunei, pre ômenii nostri cei metacheriști și paraponiști, dupa cum îi numiă și caracterișă de minune! —

Închișandu-se prandiușu se ivescu voci din tôte părțile ca să se șprefaca adunarea în conferința pentru delibărari preliminarie asupra n'ouei alegori de deputatu dietale ce ni este la usia. Se și templă indatâ, alegendu-se șesiedinte în șerșona protterulu, ér notariu în a dlui advocatu *Pascuti*, din *Buteni*. Deci fiindu conferința șconstituita se inșcrișera membrii cu proprielle loru mane, totii cei ce țienu la program'a naționale opoșitiionale, neremanendu din cei de facia decâtu vre o două, cari șesuscusau cu legaturele oficialoru loru publice ce nu li lasa mana libera, fiindu că depindu dela ștepanii dillei, dar așecurau, că în anim'a loru — sunt și vor fi cu noi. —

Aci unii li credeau, dar d'ora mai multi vor fi șocotitu în șine: „*Tota natiunea și-are partea sa cea șlaba!*“

Dupa terminat'a inșcriere de membri, și dupa o delibărare șprofunda și îndelungata asupra cestiunei, se aduse conșlusulu că *Domineca* dupa ștele *Rosolie a nostre* să ne c'adunăm cu totii la *Buteni*, pentru candidarea alegendulu deputatu dietale, dandu-se pana

atunci timpul și avertisse fiecărui membru a se informa și mai de aproape în locul și jurul său, în cătu pentru persoana. Rezultatul urmându voi grabi a-lu reportă „Albinei noastre.“ Totu celu din nrulu 18.

Siomcuta-mare, iunie 1875.

Pré stimata Redactiune! In 23 maiu a. c. s'a tîenutu a trei'a adunare gen. a Reunionei invetiatorilor Romani din Cetatea-de-Petra, conformu statutelor sale. Cine a participatu la acésta adunare, s'a potutu convinge, cătu de tare se intereséda invetiatorii de reuniune, presentandu-se ei într'unu numeru forte considerabile. Adunarea s'a tîenutu sub presiulu Sp. d. presied. Andreiu Madanu, carele prin cuventarea de deschidere din nou a desfașuratu și aretatu folosulu asociatiunilor și desclinitu alu celor invetiatoresci, — la care aretare urările de „Sê stradașca!“ — pareu că nu voru sê mai incete.

Obiectele s'au pertraptatu în sunetulu programéi, statorite în conferința premergatoria, ce s'a tîenutu de comitetulu centr. la 22 maiu. Sum'a tasselor incurse dela membri face 30 fl. v. a. Ce e dreptu — e micutia, dar sê nu uitâmu, că totu inceputulu este greu. (Inca ce greu! Mai vertosu unu inceputu intru interesulu culturai romane, în Ungaria de astadi!!! — Red.) Apoi pentru cei ce sunt în restantia cu tassele, adunarea a decisu sê se provóce ei din nou la implinirea detorintieru, și déca nu voru satisfice nici acestei provocări, sê se dée în procesu pre calea competenté.

Biblioteca numera pan' acú 9 opuri, ospetate gratis, pentru cari adunarea protocolarmente a espresu multiamita onoratorilor donatori. Nu potemu a nu ne renoi rogarea cu privire la biblioteca, acea rogare, ca on. publicu sê nu ne dèe uitârei.

Dupa ce vomu capeté reporturile dela presiedintii tractuali, despre numele și numerulu invetiatorilor din totu distriptulu, atunci cu permissiunea Onorabilei Redactiuni a Albinei, vomu a descrie mai pre largu tóte sfacerile și starea Reuniunei.

Domnedieu cu noi și cu causele nóstre!

Elia Popu,

invet. în Siomcuta, ca not. alu Reun.

Torontalu în iunie 1875.

(Demnu de imitatu.) Diu'a de 22 maiu, adéca a înaltării Domnului, va remané de placuta, suvenire pentru locuitorii comunei Toraculu mare. Acestu poporu solidu și ascultatoriu braviloru sei conducători, prin concordiã și solidaritate în ani atâtu de fatali terminã lucruri pe cari strainii câti trecu prin asta comuna le admira.

Suntu aceste lucruri — dous edificie marretie, oa și cari nu mai essistu în comunele romane de prin Torontalu, adéca biseric'a și scol'a acum edificate, cari luocesu că còue facti aprinse, aruncandu radielu loru departe peste comuna, spre onórea întieptei și compactei întielegintie și întregiei comune.

Va cogeté cineva, că acésta comuna va fi dispusu de mediloece în abundantia; de óra-ce unde surtu mediloece, e usióra întreprinderea. Insa nu e tocmai asiã: capitalulu de care a dispusu amintia comuna, la inceputu a fostu de abã 12,000 fl. bani securi; éra spesele ambelor edificii se urcara peste 30,000 fl. Si ce au facutu dara, cum se ascurara despre sum'a cealata, de carea mai arã trabuintia? — Éta ce si — cum. Intielegintia întieptea dupa ce si-fach calcululu speselor, mai nainte de a inoepe oper'a, a adunatu comun'a în jurulu seu, a aretatu necesitatea de bani și dupa mai multe consultări s'a decisu, ca spre acestu scopu sê are și sémene 60 jugere din pasiunea comunei, pana cătu-va cere trebuintia; ceeace indata s'a si intemplat, si astadi poporulu se semte deplinu multiamitu, ved'endu-si oper'a mai de totu terminata!

Dara se revinu la festivitaea dilei înaltării crucei, pe verfulu maiestrosului turnu alu nou edificatei sautei bisericé.

Érá o di senina și sórele luoc'a în cea mai frumósa splendóre; cam pela trei óre dupa médiadi multime de poporu de pe tóte stradele, ba și din comunele învecinate, se adunã la biseric'a vechia, éra pe la patru óre, dupa celebrarea servitiului divinu de sér'a, se tîenú santierea crucei, la care actu preotulu Pavelu Tempea, cu voce sonore rostí o cuventare ocașionala, aretandu însemnetatea dilei și ocașiei și prin amintirea dorintiei, scopului, luptei în contra greutãtiloru și apoi a bucuriei, stórse lacri me din ochii multora dintra cei presentii. Dupa acea conductulu imponentu plecã cu crucea spre biseric'a cea nóua, unde între stri-

gari intusiasice de bucuria și sunetulu tréuriloru o înaltara pe verfulu frumosulu turnu, acaru naltime ajunge la 23 stangenii.

In fine s'a datu o petrecere la carea s'a toastatu pentru MSA, pentru ESA Metropolitu, pentru Pré Sant'a Sa Episcopulu I. Motianu, pentru protopopulu tractulu etc. etc. Ast-feliu toti cu bucuria și mangaiati în sufletulu, inchiara acésta frumósa solenitate.

G. Serbu, docente.

Bozovicu în 8 iunie 1875.

(Fratiloru Almașieni și „Asupritiloru“ de aici, observatiuni și desluciri!) Am cetitu corespondenti'a „Mai multoru asupriti“ din Bozovicu, scrisa pre fói'a ultima a nrulu 34 a stimatulu organu „Albina.“

Intru aপরার personéi mele și a oficiulu meu, intru aপরার legoloru aici sus-tatorie, permiteti-mi a Vi spune, cătu face do doue ori duoi, a vi spune fapte, cari le sciti, si mi-para reu, că de óra-ce intru atãta sun-toti „osupriti“, nu ati spusu celu pucinu un'a fapta comisa prin mine în séu afara de oficiu, pre cum am sperare că nu veti luã în nume de reu, că Vi spunu eu, spre aপরার Dvostre si a mea.

Am venitu între Dvostre precum diceti „necunoscutu“, dar am venitu teneru, consciu a detorintierulu mele facia de DVostre și facia de pusetiunea mea, prin gratia Domn-torului.

V'am cascigatu iubirea; dar deca aceea a fostu basatu pre speranti'a, că lotrielu, do-fraudãrele, abuserile, prin oficiulu meu, voru fi acoperte, apoi nu Vi para reu, că V'ati insielatu.

Am venitu aiciã si am aflatu la 17 comune romane, vreo 53,000 fl. inpartite dupre suffete că bani din fondulu scolare a fostulu regimentu rom. 13-lea. Ve-am indemnatu sê dati cametelu acelor bani spre scopulu seu; Ve-am indemnatu dupa ce am vedutu că invetiatorii DVostre nu au mai multu de 50—60 fl. sê inbunetãti și starea loru materiala; Ve-am indemnatu, dupa ce vedui că ati parasitu scolele, sê controlati activitatea invetiatorilor și progresulu scolarilor; — Ve-am indemnatu sê faceti scole elementari, si avendu banii DVostre în mana, ve-am indemnatu sê recurgeti la gratia înaltulu guvern si la Maiestatea Sa Regele, ca sê Ve donoze casarm'a de Bozovicu spre scopuri scolare, în locu sê fie siopulu si grasdiulu pretorelui, carele intru nescinti'a ministeriului de finantie, abusera de alu DVostre scumpu edificiu, spre detrimentulu erariulu și alu DVostre; — Ve-am indemnatu la neconditiona supunere legiloru, esplicandu-Ve cu ori ce ocașie midiloece de aপরার, atãtu pre cale juridica, cătu si administrativa; — Ve-am indemnatu la pacientia în afacerile administrative pe tempulu trecerei din sistemulu de guvernare absoluta militarésca în sistemulu constitutional.

Si asiã credu că unor'a Vi-am cascigatu iubirea și increderea.

Acésta iubire și ineredere inse — credu că a disperutu, candu observãti că am sciencia despre aceea, cum DVostre banii din fondulu granitariescu prin intrigele egoistiloru ii-ati impartitu la comune dupa suffete! Iubirea și increderea a disparutu candu ati vedutu, că iau sciencia privata si oficioasa despre aceea, cum acei bani, fara scirea ministeriului ii-ati mancatu, predatu, ba unii banii cu sutele în una comuna, unii ii au defraudatu.

Cene se va indof, că observandu ou aces-tea, peatosii au inceputu a tremurã?! Cene va dubitã, că cercandu eu în cătu mi-concede pusetiunea și poterea, a debilitã poterea egoistiloru, nu mi-voiu cascigã neplacerea loru?! Cene va dubitã, că mi-voiu cascigã ur'a coloralati, cari insiala comunele si erariulu, in-partiendu dupa placu drepturi regali, si venitele comunali?

Déca acésta vi se impare nedreptu,*)

*) Trebue sê marturisimu acelu solenelu, că multe plausori am auditu, multe am cetitu, dar — nice un'a d'asta natura, ci — nu scimu, cu séu fara temei, inasa totu de natura tocmai contraria! Dare-ur Ddieu, ca Dlu jude de cercu sê vorbésca adevèrulu în cele ce insirã, si ca — tota asemenea sê-i fie stradiuntia; inasa multu ne mirãmu de in-vinuirea, că — grantierii n'ar vré sê asculte de lege Ei, modelulu secularu alu ascultãrii de lege!!!

Red.

atunci condamnati sentiulu de dreptate, osenditi legile dupa cari si parentii Dvostre fura — p-depsiti, în casuri de pedépsa, si renumerati în casuri de merite!

Déca nu prin aceste fapte, ci prin altelo sunteti constrinsi a Vi detrage iucrederea și iubirea de spre mene, apoi Ve rogu spuneti fapte, nu fraso golo, căci sunteti nascuti militari și viati'a nu v'ati crutiatu pentru dreptu si Tronu, ce deci ve-ar impedeã pentru onorea mea persona! —

Atãta intru aপরার mea personala. — Cumca doregatori'a mea veni în conflictu cu pretorele din locu, nu e adevèru.

Sum superbu pre scientia mea; sum superbu pre pracs'a mea de jude, si mai superbu pre postulu meu.

Mi-am condusu și mi-voiu conduce — cătu mi va fi incredintiatu oficiulu — intru întietesulu legiloru. De acé — asupritiloru! pur'a mea convingere e, că investigarea ordinata dela supremulu procuroru regescu la ne-numeratele Dvostre plangeri, de si auticnutu una septemana, au fostu fara rezultatu. Do aiciã superbi'a mea de „triumfatoriu“, macar înaltulu guvern a sacrificatu sute de florini pentru mintiunele Dvostre.**)

I. Kecán mp. jude regescu.

Varietati.

(Inca unu canonu!) Atãta ni-a mai trebuit! Nu ai acésta certare dumnediésca ni-a mai lipsitu, de candu cu fericitóri'a, nóu'a era constitutional-liberale-magiara! Din pãrtile de la Tisa ale Baciuulu aducu foile domniloru sciroa, că — „milliõne de locuste au acoperitu campiele si granelu si mistuiescu tóte si aducu poporatiunea la desperatiune!“ Si minunatu si ominusu suna astadi că, câte rele — tóte totu de pre langa Tisa! —

(Demnu de imitatu este esemplulu Serbiloru si Sassiloru.) Acesti'a ori unde se aduna spre a consultã asupra alegiloru, mai antaiu de tote proclama stricta solidaritate între deputatii loru, ori câti vor fi alsei la Dieta, apoi — dechiara, ca nici unulu sê nu între în careva partita magiara essistinte, de óra-ce postulatele nationali nu sunt primite în program'a nici unei'a.

Astfelu corifeii serbiloru tienura sepe-teman'a trecutu cu acestu rezultatu o adunare la Carlovitcu, si asemenea alegatorii sassi la Cinculu-mare.

Pentru acci deputati, cari credu a nu se poté supune solidaritèti, se regulã — ca sê-si depuna mandatele. —

Nr. 1218.

Publicatiune oficiale.

Lucrãrile de zidaritu, lemnaritu și tóte celelalte necesario la edificarea institutulu pedagogicu romanu gr.ort. din Aradu în piat'a Tókoli, pre calea licitatiunii publice, care licitatiune se va tîené în faci'a loculu la 20 iunie st. non an. eur. adéca dominec'a vitória, se vor dá acelu întreprindietoriu, carele se va legatuf a le ossecutã mai estinu. Planulu si conditionile se potu vedé în cancelari'a episcopésca.

Aradu, 12 iunie n. 1875.

Dir' ctiunea cancelariéi episcopésce.

**) Ne-am sentitu detori a dá locu — argumentorulu ce se dicu rectificãtori si splicatorie; dar — dlu jude, ce atãta se superbéda de sciinti'a si întielegintia sa, va pricepe, că noi nu potemu dá locu nici de nunciatiuniloru în contra unei a trei'a persóne si inca publice, — ci trebue sê-lu avisãmu la stepanire; — nici ameniãtiriloru si dascaliloru publica, cari — ar semenã, că vremu sê interitãmu poporulu — si asiã pré interitatu în contra DSAle! — Red.

Publicatiuni tacsabili.

Concurse:

Se eserie prin acésta concursu pentru vacantea parochia din comun'a Foroticu, protopresbiteratulu Oravitiei, comitatulu Carasiulu, cu terminu pana în 6 iuliu 1875.

Emolumentele sunt: una sesiune de pamentu, birulu si stol'a indatinata dela 130 de case. Insa deorece dejã se afla unu capolunu santitu pre acésta parochia, asiã dara daca altu individu va fi alesu de parochu, acol'a va fi indetoratu a dá capolanulu a trei'a parte din sesiune, biru si stola.

Doritorii de a ocupã atina parochia, au a-si tramite recursele loru, instruate cu tóte documentele prescise în statutulu organicu biser. si adresate comitetulu parochialu, cãtra p. on. d. protopresbiteru Iacobi Popovicu în Oravitia.

Foroticu, în 20 maiu 1875.

1—3 Comitetulu parochialu, în còntielegere, cu dlu protopresbiteru Districtuale. —

Prin renunciatiunea invetiatorulu de pana acé devenindu statiunea docentulu vacante în comun'a Remetea-Timisiana, pentru implinirea ei se deschide concursu pan' la 29 iunie a. c. st. vechiu, candu se va tîené si alegerea.

Emolumentele acestei statiuni invetiatoresci sunt: 200 fl. v. a. în bani gat'a, 30 chible de grãu, 30 chible de cucurudiu, 3 lantia de pamentu aratoriu, 2 lantia de livéda, o gradina estravilana de 1/2 lantiu si alta gradina intravilana totu de 1/2 lantiu, precum si stol'a cuvenita dela inmortentãri si alte functiuni bisericéscii.

Doritorii si vor adresã petitiunile cãtra comitetulu parochialu, scrise cu man'a loru propria, si le vor indreptã timpuriu respectivulu Inspe-tore cercualu, Domnulu Luca Calaceanu în Timisióra, suburbiulu Iosefinu nru 97.

Recurentii vor avé a se aretã în vre-o Dumineca séu sòrboro în biseric'a spre a-si dovedí desteritatea în cantãrile bisericéscii si în tipicu.

Petitiunile au sê fie prevediute cu testimoni de preparandiã, testimoni de calificatiune, estrasu din protocolulu de botesu, si atestate despre portarea morala si politica.

Remetea, în 21 maiu 1875.

2—3/d/ Comitetulu parochialu, în còntielegere cu dlu inspectoru Luca Calaceanu.

Nr. 2842/1875.

Postulu de notariu comunalu în Valsapai, prin abdicarea dela oficiu a fostulu d. notariu Ioane Demeter — devenindu în vacantia, — pentru implinirea acestui postu prin alegere legale, dupa întielesulu §-lui 83 din legea comunale, art. XVIII. din 1871, prin acésta se deschide concursu publicu, — si spre efectuarea actulu de alegere se defigé diu'a de 30 iunie a. c. la 9 óre demnétiã, la cancelari'a notariale în Valsapai. Doritorii de a cascigã acestu postu, prin acésta se pot-tescu, recursorile loru bine instruate, si prevediute cu documentele debuintiósse, spre adevèrarea depunerii essamenulu notariale, a calificatiunei, si a portãrei morali, pana în 28 iunie a. c. cu atãtu mai vertosu a le presentã, fiindu că recursele mai tardiu intrate nu se vor poté luã în consideratiune.

Bogșia-montana în 30 maiu 1875.

2—3 Stefanu Antonescu mp. jude cercualu.

Pentru postulu de diaconu, devenitu în vacantia, în comun'a bisericésca gr. orient. romana din Lugosiu se serie concursu. Emo'umentele impreunate cu acestu postu sunt: 16 jugere de aratura, venitele stolari indatanate si pentru ducerea postulu de notariu la sonodulu si comitetulu parochialu, remuneratiune de 100 fl. v. a. din cass'a bisericésca.

Doritorii de a ocupã acestu postu au sê-si substerna recursele bine instruate pana în 10 iuliu a. c. la presiedintele sinodulu parochialu din Lugosiu, Reverendissimulu Domnu protopresbiteru Georgiu Pesteanu.

Lugosiu, în 4 maiu 1875.

2—3. Comitetulu parochialu.

Pentru vacant'a statiune invetiatoresca din comun'a Stu-Ianosiu, còttulu Torontalului, proteratulu Versietului, se deschide concursu cu terminu pana la 15 iunie a. c. st. vechiu.

Emolumentele sunt: salariu în bani de 300 fl. v. a.; 20 de florini 50 cr. pentru lemne, 6 fl. pausialu pentru scóla si 2 juguri de pamentu aratura, cartiru gratis cu uua gradina intervilana. Doritorii de a ocupã acésta statiune au a-si tramite recursele instruite cu tóte documentele necesari — prea on. d. protopopu Ioanu Popovicu în Mercina per Vardia.

Stu-Ianosiu, în 8 maiu 1875.

3—3 Comitetulu parochialu, în còntielegere cu dlu protop. tractualu

Cursurile de Viena si Pesta,

	23 maiu.	16 iunie
Actiunile de cred. austr.	236—	226—
„ „ „ ung.	225—	223—
„ banca nation.	964—	967—
„ I. cass. de pastr. d. Pesta	2450—	2400—
Imprun. de st. 5% în arg.	74-63	74-20
„ „ „ „ hart.	70-40	70-25
Obleg. urbar. d. Ungaria	82—	81-50
„ „ „ Banatu	80—	80-75
„ „ „ Transilvania	78—	79-25
„ „ „ Bucovina	86-50	87—
Imprumut. ung. de drum. fer.	100-30	101-50
Actiunile drum. d. f. rom.	—	—
Napoleonorii	8-88	8-88
Galbenii imp.	5-26	5-25
Agulu argintulu	103—	102—